

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
СПРАВИ ОГЛОШЕНЬ
ВЕРТАЮТЬСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
—
ІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Wyciąg z protokołu wspólnego. Sygn. VI. 1. Pr. 300/33. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. 1. karnej w składzie: Wiceprezes Sądu okr. J. Antoniewicz jako przewodniczący i sędziowie okręgowi A. Jagodziński i A. Szulcowski jako głoszący w sprawie konfiskaty Nr. 157 czasopiisma pt. „Dilo” z daty Lwów dnia 20. 6. 1933 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 300/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 23. czerwca 1933 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: orzec za usprawiedliwioną dokonaną dnia 19. czerwca 1933 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopiisma „Dilo” Nr. 157 z daty Lwów d. 20. 6. 1933. zawierającego w artykule pt. „Zelawa” w całości z tytułem znanioną występkę z art. 152 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zrazem wydaje się odpowiedziałniemu redaktorowi tego czasopiisma nakaz, by orzeczeniem niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Nr. 6 ex 1863 t. i. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu wyrażaniem pogardy i nienawiści pod adresem polskich organizacji społecznych publicznie Narod. Polski wyrzucić. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz § 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: J. Antoniewicz wr. Protokollant: Turkiewicz Za zgodność — (miejscu i datę) —

де він у передовій статті полемізує з виродами голови партії Д-ра Дмитра Левинського. Про напрям і настановлення агадані статті свідчить самий П заголовок, який заповідає, що автор йде на ліквідацію обману. Чи така форма полеміки може забезпечити успіх — дозволю собі сумніватися. Однак думаю, що подиктовані нервовістю фрази не закриють відповідальності, про яку писав в своєму часі голова партії.

Д-р Антін Горбачевський.

Митрополит Андрій і свято моря.

Від Вищоєпокоєного Митрополита Андрія дістаємо авторитетну інформацію про те, що ВПр. Митрополит про ніяку відозву в справі польського свята моря нічого не знав і тим самим ніякої відозви в справі такого свята не підписував і не міг підписувати. З уваги на те, що всі поголоски преси про підписування відозви в справі свята моря ВПр. Митрополитом не відносять до правди.

"Бреши та міру знай!"

У щоденнику "Новий Час" з дня 16-го липня ц. р. оголосив п. Дм. Палів статтю п. н. "Відповідь п. Целевича", в якій між іншим написав:

"... "Новий Час" від самого початку (тоді мого арештування) по останній день містив усі комунікати і оголошення Комітету Свята УМХ і то зовсім безкорисно! Бо напр. "Діло", оте "Діло", яке опісля приписало успіх свята собі і своїй партії — казало собі за комунікати Комітету чи секцій Комітету УМХ платити. Ось такі, бачите, п. Целевич, були два "хиткі становища".

Не знаємо, звідки п. Д. Палів набрав таких авторитетних і "джерельних" інформацій! Але, коли він сам їх не видумав, то видає, що стосовно мусів його так "інформувати". Ми стверджуємо на тому місці, що це твердження п. Д. Паліва є зовсім брехнею. "Діло" за ніякий комунікат Комітету Свята УМХ ніколи не дістало ні сотика і ніколи за публікування цих комунікатів не вимагало ніякої заплати. І якщо п. Палів думає "переконувати" відаців пому "однодумців" брехнею, то далеко нею не заїде.

Нова політика Індій.

Занегають акції пасивного спротиву?

ПУНА, ПАТ. Півніндійський конгрес ухвалив великою більшістю голосів резолюцію, за якою малиб занехати цивільного непослуху з тим, що справу його залагодять віцекороль Індій та Ганді відповідною умовою.

ПУНА, 15. 7. ПАТ. Ганді попросив віцекороля Індій визначити йому авдієнцію та уможливити заключити мир. Час перемиря, визначений провідниками конгресу після звільнення Ганді з тюрми 8. травня ц. р., минув за два тижні.

Торговельні взаємини Італії зі Сходом.

Рим, липень 1933.

Нещодавно на сторінках "Діла" була агадка про Ярмарок Сходу в Барі, що відбудеться у вересні ц. р.

Саме цей Ярмарок, що належить до одної з найбагатших і найцікавіших імпрез, які уряд Італії проводить з успіхом, — спонукує нас сказати дещо, бодай коротенько, про торговельні взаємини Італії зі Сходом.

Кожний уряд Італії, менше чи більше цікавився з економічного боку Сходом, — себто, як тут часто неясно говориться, землями південної Росії, Україною.

Муссоліні ще ближче поцікавився й перестудіював економічне багатство України. Він ще тоді студіював це, коли мабуть і не думав про свою роль у політичному житті Італії, — а саме: в роках 1919—1921.

Коли він став диктатором, завівши лад у себе в краю, відразу почав заходитися біля навчання торговельних взаємин зі Східними, які стали господарями України. І ці взаємини — живіші чи кволіші — тривають увесь час.

Фашистська Італія в час сучасної економічної кризи, щоби рятувати свою політично вже зорганізовану країну від нужди, весь час шукає вбуту (на свої, впершу чергу, фабричні вироби) і закупів (нафта, збіжжя, вугілля) на Сході. Ми знаємо, як вона, Італія, використала, і то негайним способом, недавній конфлікт Росії з Ан-

тичною, а з ним і економічне Сходу, піднесло південь Італії.

А покищо фашистський уряд заходиться з усією рішучістю розбудити економічне життя на півдні Італії усіми можливими способами. Відбуваються тут усілякі хліборобські виставки чисто італійські, як ось остання — "Maifesta agricola" в Неаполі — цими днями закінчена, — чи міжнародні ярмарки, як Ярмарок Сходу в Барі.

У цьому Ярмарку Сходу окрім Італії, яка розуміється бере дуже широко закреслену участь, беруть участь усі інші держави світу. Бачиться тут Туреччину, Єгипет, Палестину, Індії, Персію, Сирію, Ірак, Китай, Японію; сусідів — Болгарію, Грецію, Югославію, Румунію; а й ті покінчили своєю індустрією як Німеччина, Чехія, Франція, Англія, Бельгія, Швейцарія, і С. С. С. Вояки, скільки разів ми їх бачили на цих ярмарках, окрім нашого українського вугілля та збіжжя, показують російські забавки та дещо шкатулених виробів.

Звичайно — ми, щоби не розводитися, всім державам, що беруть участь у ярмарку, те агадати.

Колиж візьмемо під увагу майбутній розвиток в економічній діяльності на Сході, тоді стає ясно, яке значіння має й матиме цей Ярмарок Сходу в Барі.

Для хліборобства Італії на півдні цей ярмарок у Барі став живим осередком шляхотної конкуренції. Тут хлібороб, порівнюючи свої площи землі з плодами землі селянина іншої країни, чи й іншої країни, бачить свою користь чи шкату. Це конкуренція чесна, яка, при допомозі такти ярмарків, доводить до позитивних вислідів і економічному житті нації.

М. Завамський.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати пошто-вими марками.

глією (суд. процес англійських інженерів у Москві), заключаючи з першою дуже корисну для Італії торговельну умову. З таким же успіхом подалися Італія й до Палестини, до Арабії на місце німців, крім яких жиди бойкотують і до сьогодні.

Та фашизм безупинно піклується майбутнім Італії. У торговельних взаєминах зі Сходом бачить економічний розвиток Італії. Тому цей уряд, уже завдаючи, коли Схід ще й не готовий, звернув пильну увагу на Барі й розбудував цей старий порт і місто. Це надморське над-адрицьке місто, висунуло найбільше на схід. Друга причина розбудови цього міста та, що воно лежить на півдні Італії, а тому півдні, що до фашизму бував просто занедбаний. Отож стан — промисловий, а ще більше хліборобський — півдня треба підняти. І саме відродження полі-

Нові німецькі закони.

Конфіскація майна партій і відібрання громадянства.

БЕРЛІН, ПАТ. Рада міністрів Німеччини ухвалила низку важких законів: про конфіскацію майна соціал-демократичної та інших, званих антидержавними, партій, про відібрання громадянства, призначеного чужинцям після 3. XI. 1918 р. та відібрання громадянства тим німцям, що закордоном працюють на шкату німецької держави, врешті закон, що під загрозою високих кар не дозволяє творити нові політичні партії в Німеччині.

БЕРЛІН, 15. 7. ПАТ. Міністр Фріч оголосив обіжню до верховних та краєвих урядів, в яких наказує ввести до урядів гітлерівське привітання, якого вживали досі тільки члени націонал-соціалістичної партії. Державні урядові будуть вітатися відтепер у службі й поза нею так, що підноситимуть по фашистський до-лоню.

ФЕЙЛЕТОН "ДІЛА" З ДНЯ 17. ЛИПНЯ 1933.

ДАМ'ЯН ГОРНАТКЕВИЧ.

6)

Краса українських земель.

Голоси чужих і своїх.

(Докінчення).

ПРОГУЛЬКИ І КУЛЬТУРА ПРАЦЯ.

Одною з найзамітніших рис Поділля є незлічована первісність краєвиду й життя людей поруч сліда буйної й пишної культури на кожному кроці. Одночасно побачити тут мандрівник багатство побуту людей нестерпе ще заломом фабричної "цивілізації", строї й форми — збережені з тієї давньої доби, коли людина жила власним життям, сама творила собі одяг і гармонію в найтісніших зв'язках із природою. На ті загальноєвропейського, сірого побуту, знаходимо в таких Заліщиках і околиці оригінальність, яка межує для західного європейця з екзотикою. Треба її зберегти за всяку ціну, бо небагато вже її лишилося, або нема її цілком в Європі. Те, що я бачив на заході є вже менше-більше штучно плакане, це показують за гробі. Пригадуються мені наприклад зрештою дуже гарні фестини французьких провінцій, які я бачив на Рів'єрі. Ці люди одягають там давні одяги й роблять з цього театр; все те можна похвалити за своєрідну красу, особливо, коли це бачимо на тлі середньовічних провансальських містечок, як нпр. у Ванс, але це вже тільки вистава. На будень ці люди прибирають знов огидну фабричну тандиту, що все опогане. А проте у Заліщиках збереглися ще жива правда, це дійсний будень. Такого торгів, таких одягів, які я бачив

тут і в Мільниці не стрічаємо в інших місцевостях і хто знає, чи довго ще — на жаль, — побачимо їх ще тут.

Другий етап прогульки: Кривче зі своїми славними печерами. Але вхід до печери замкнений на ключ, ніхто з нас не подумав, щоби звернутися до провідника. Ми занадто втомаєні 12-годинною їздою й ходженням, щоби вертатися за ним, навіть не знаємо, де його шукати. А всеж таки мусимо оглянути печери. Та як це зробити? Пробуємо відчинити колодку власними ключами, колиж і це не вдається, витягнути залізні завіси. Однак безспішно. Врешті не стало мені терпіння, витягнув з кишені револьвер і стріляю вгору. Гук вистрілу затряс сонним яром під нами й відбився кілька разів ехом від його стін. З долини долетів до нас якийсь наляканий голос. Схилиємося й бачимо в полі серед кукурудзи жінку. Прикладаю руки до губи й кричу, скільки маю сил, обіцяючи нагороду за провідника. Після довгих зусиль врешті мене розуміла й бачимо, як завертає кудись. Однак це все триває страшенно довго. Під нами темніє чимраз більше, не маємо вже багато часу й вкінці не знаємо, чи провідник приїде. Тому рішаємося на геройський крок. Кілька сильних ударів кусником кристалічної скелі в колодку й ось замок відскакує. Сезам відчинився...

Далі захоплюється автор красою печер, називаючи їх такими фантастично-гарними, що годі їх як слід описати.

Не хочу надувати терпеливості читачів "Діла" й переповідати точно голоси інших польських дописувачів про Поділля, хоч було їх справді чимало. Про це довідуємося найкраще з останнього числа журналу "Тенча", де автор наведених фейлетонів вичисляє ті дописи, що повстали під впливом його власних статей. Це

наглядний доказ величезного зацікавлення поляків туристикою по україн. землях, яких поза одиницями замітними Татрами не вважали й піски власної держави, ані кліматик моря, вони шукають краси серед нас. Така пропаганда повинна бути одночасно найкращою заохотою до наших прогульковців.

Згаданий автор кінчить такими словами про своїх споминів: "Не перший раз так складається, що статті, поміщені в "Тенчі" чи то ідеологічного характеру, чи мистецького або етнографічного змісту, стають гаслом у польській пресі, щоби друкувати дописи на ту саму тему, наслідком чого наш журнал стає "модний". Так було в останньому часі з нашими фейлетонами "Автом криз Поділля". Введові після них поштів краківський "Кур'єр" статті про Поділля, а в "Світовиді" появилася допис із таким самим заголовком "Восени автомат криз Поділля", а автор розказує про приблизно ті самі сторони й на подібний лад. Ми радіємо, що наші статті стали гейби вихідною точкою до сполучення в польській пресі тої гарної країни. На окрему згадку заслуговує розвідка дописця познанського університету д-ра Стояновського, надрукована в "Myśli Narodowej" п. з. "Про майбутнє Поділля". Автор підходить до справи не з етнографічного боку, але політичного й суспільного й подає незвичайно цікаві, самостійно передумані гадки, над якими варто позавжди задуматися. Маємо надію, що всі ті дописи й рефлексії будуть спонукою до ширшого зацікавлення тією виїмково важною й гарною частиною держави. Найкращим доказом цього великого зацікавлення є численні листи й сайтанни, які ми дістали від наших читачів".

Колиж польські журнали ставлять такі пропагандові цілі, то наше завдання зуди ширше й важніше. Ми мусимо на подібних мандрівках

Новий самоуправний закон.

ВИБОРИ ДО ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ.

Вибори до громадських рад є загальні, рівні і безпосередні. Як вже сказано, голосує кожний польський громадянин без різниці полу, що скінчив 24 літ життя, від року мешкає у громаді та не утратив права голосування до року. Про винятки від обов'язку однорічного мешкання сказали ми вже вище. Вибраним за громадського радного може бути тільки особа без різниці полу, що мешкає у громаді і скінчила 30 літ життя.

Обшар громади може творити одну виборчу округу, або кілька округів, що обіймають злучені до них поодинокі домівки. З тексту закону виходить, що ті домівки не мають думатися зі собою територіально, себто, що влада може творити окремі виборчі округи, вирішуючи з цілою громадою поодинокі домівки пр. латинників чи колоністів і створити для них окрему виборчу округу та приділити для неї відповідну кількість мандатів на громадських радних.

Якщо громада творить одну виборчу округу, тоді вибори до громадської ради переводяться на засадах обмеженого, іменного голосування і явно, а тайно тільки на жадання одної п'ятої частини присутніх виборців. Виборець голосує виключно на назвища попередньо оголошених кандидатів в числі одної четвертої частини числа мандатів, яке припадає на громаду. Пр. коли громадська рада складається з 12 радних (а громадах до 500 мешканців), то вільно голосувати тільки на 3, як з 16 (а громадах до 1000 мешканців) на 4, як з 20 (до 1500 мешканців) на 5. В більших громадах (у кожному випадку при більше як 2000 мешканців, що вибирають найвище число 30, якого через 4 не можна поділити) будуть утворені окремі виборчі округи.

Вибраними є ті кандидати, що дістали по черзі найбільшу кількість голосів, одначе не менше, як одну десятю частину всіх важких голосів. У випадку рівності рішає жереб.

Якщо ніхто з кандидатів не дістав принаймні 1/10 всіх важких голосів, або не обсяжено в повищій спосіб всіх мандатів, тоді приходить ще одно стисліше голосування. При стислішому голосуванні черкують з листи кандидатів всі особи, що при першому голосуванні дістали найменше голосів, з цей спосіб, щоб число решти кандидатів не було більше від подвійного числа мандатів, що лишилися до обсяди. Це голосування є остаточне і за вибраних уважають тих кандидатів, що дістали по черзі найбільшу кількість голосів.

Повищі постанови торкаються теж виборів за заступників радних.

Доповняючи вибори на основі вищевказаних засад розписані тоді, коли у висліді виборів залишилася ще якась кількість необсяжених мандатів.

мати на меті, крім пізнання власних цінностей, — підняти інтелектуальний і культурний рівень наших селян, мусимо дати їм духову підтримку, якої вони потребують тепер куди більше, ніж раніше. Розказували мені перед кількома роками два гімназисти, що вибралися (за прикордонною перепискою) до Хотина, що на бесарабському боці наймили в одного селянина візок і так відбули свою прогулю. По дорозі випитувалися цього господаря про освітній рух у селі, — виявилось, що там нема ні української читальні, ні кооперативи, а в школі вчать примусово лише по румунськи. Одним словом, здавалося би — якась національна пустиня. Але той самий селянин став випитуватися про культурну працю серед нас, галицьких українців, а врешті сказав: „держіться, бо мусить настати для нас кращі часи“. Ці слова незначайно замітні, коли зважимо, що походять з уст занедбаного селянина з Бессарабії, яким ніколи ніхто не журився, а всеж таки й в ньому зродилася та могутня віра, яка веде нас усіх до спільної мети.

Ми можемо гордитися культурою українського селянина, але там, де народний елемент виявляє багато прикмет, треба ще більше над ним попрацювати. Нам не вільно станути в половині дороги, не вільно сказати — земля добра, зерно здорове, хай воно само сходить і росте, — треба подбати за врожай.

Одні дуже інтелігентний чех (секретар чеського консульства в Кракові) так сказав раз до мене: „Ви, українці, не здаєте собі справи з того, який скарб маєте у своєму селянинові. Цього скарбу може вам позаздрити навіть найбільша держава. Перед вами стоїть одне велике завдання — подбати за дальший культурний розвиток тих мас, а майбутнє до вас належить“.

Якщо обшар громади поділено на виборчі округи, в поодиноких виборчих округах вибирають одного, двох, а найбільше трьох громадських радних — залежно від числа мешканців даної округи.

У поодиноких округах голосує виборець тільки на назвища кандидатів, наперед зголошених. В округах дво- і трьох-кандидатних голосує виборець тільки на назвища одного кандидата. Вибори є явні, а на жадання одної п'ятої частини присутніх — тайні. За вибраних до громадської ради треба ажажати тих кандидатів, що у даній окрузі дістали по черзі найбільшу кількість голосів. У випадку рівності рішає жереб. Повищі постанови торкаються також вибору заступників громадських радних. Виборчі регуляміни щодо техніки виборів до громадських, волосних, міських і повітових рад оголосить міністер внутрішніх справ.

ВИБОРИ ДО ВОЛОСНОЇ РАДИ.

Волосних радних вибирає волосна виборча колегія (а не загальні виборці як при виборах громадських радних), в склад якої входять: 1) радні громадські, 2) делегати від 2 до 10 залежно від числа мешканців у громадах, де є сход, що їх вибирається на тих засадах, що громадських радних і 3) солтиси і підсолтиси всіх громад.

Повітовий староста може поділити простір волости на виборчі округи, приділяючи залежно від числа мешканців кількість мандатів радних, яка може бути менше 3. І тут, як і в громадських виборчих округах, не треба територіальної суцільності, що у першу чергу є диктоване польськими національними інтересами. Отже громади з протилежних кінців волости можуть творити одну виборчу округу, в якій громадські радні або делегати тих громад і солтиси та підсолтиси вибирають означену кількість волосних радних.

Вибори волосних радних у волосних і окружних виборчих колегіях є рівні і пропорційні і відбуваються в тайному голосуванні на листи кандидатів. Черговий порядок вибраних до волосної ради означають по черзі назвища на листах кандидатів. Решта осіб, виписаних на тих листах, записується на листу заступників радних. Якщо на волость складається одна громада (що може бути у дотеперішніх дуже великих громадах як пр. Жабе пов. Косів, Настасів пов. Тернопіль, Камінка Волоська пов. Рава Руска і т. д.), тоді вибори на волосних радних відбуваються на тих самих засадах, що вибори до громадських рад — отже є загальні, безпосередні і т. д.

Староство може розписати у часі каденції доповнюючі вибори, коли число волосних радних зменшиться на 20%. Це мусить воно зробити, коли число радних зменшиться на 30%, а волосна рада не буде розв'язана. Доповнюючі вибори переводяться на засадах головних виборів. Ближчі постанови щодо доповнюючих виборів будуть у виборчому регуляміні, що його видасть міністер внутрішніх справ, і де будуть означені завдання виборчої комісії та їх склад при громадських і волосних виборах.

ЗАЖАЛЕННЯ І ВИБОРЧІ ПРОТЕСТИ.

Зажалення і виборчі протести проти громадських і волосних виборів рішає староста, вислухавши думки повітового відділу. Його рішення є остаточні, а оспорювати їх можна тільки позовом до Найвищого Адміністративного Трибуналу.

МІСТА.

Рада міністрів вислухавши думки міської ради і повітового відділу може розпорядком скасувати місто, що числить менше як 3.000 мешканців і надати йому устрій волости або громади. Скасування міста з числом мешканців понад 3.000 можливе тільки при допомозі закону.

Пос. Д-р Ст. Баран.

Досказом пошани для поляглих героїв є жертва на охорону воєнних могил українських борців!

Глум з Талергофу.

„Русское“ свято відслонення пам'ятника і зїзд „Талергофцев“ у Львові

Москвофільський табір, що підслонюється час до часу невідомими субсидіями, а проте виявляє щораз слабшу діяльність, задумує на осінь ц. р. нову акцію, яка має зміцнити його вплив у масах і продовжити існування моголанських останків наших „русских“ ще на рік-два. З тією метою скликає він на 30. жовтня ц. р. „Зїзд Талергофців“ та передбачує відслонення пам'ятника „Невідомому Талергофцу“ на Личаківському цвинтарі у Львові.

Підготовка до зїзду й відслонення пам'ятника ведеться вже від сьогодні всіма засобами, які ще в „русских“ залишилися. Офіцїоз того табору „Руский Голос“ та більшовизуюча „Земля і Воля“ присвячують зїздові, що має відбутися 30. жовтня, багато місця, а спеціальний талергофський комітет агітує за тим, щоб на той день прибуло до Львова яконайбільше „русских“ та щоб зібрати відповідні фонди на будову самого пам'ятника.

Як довідуємося зі згаданих газет, комітет видав до „рускаво народа Галиції“ відозву, у якій закликає закладати талергофські комітети по селах, освідомити населення про трагедію Талергофу і його ідею, вивчити селянські хорі на зїзд „русских національній песні“, зазначити впорядників свята і т. д. Крім цього покликає до життя „уездний“ талергофський комітет, що мають контактувати сільські комітети з центральним у Львові. Окрема точка відозви доручає покінчити підготовчу роботу до кінця вересня ц. р.

Друга відозва, яку видав згаданий Талергофський комітет у Львові, відноситься до самого пам'ятника. Він має бути збудований коштом 5 тис. зол. з чорного граніту — „рускаво лязборатора“ — за проектом і руками відомої робітні гробниці Тировича, а під ним має бути зроблена крипта, куди знесуть тайні останки відомих і невідомих талергофців. Це коштуватиме у свою чергу знову 5 тис. зол. Збірка 10 тис. зол., як повідомляє сам комітет, але дуже пияєво. За кілька літ агітації за пам'ятником вдалося комітетові зібрати ледви 3 тис. золотих, що очевидно не вистає на сам, як каже відозва, камінь. І відозва накликає власне підняти збірку фондів на будову, зважаючи навіть доволі шорстких слів на адресу майбутніх жертводавців та взагалі „русской“ жертвенності...

До згаданих обох свят не сміє поставитись байдуже ціле українське громадянство. Чергова спроба підняти москвофільського трупа святими жертвами Талергофу, жертвами впершу чергу й виключно українського народу Галичини, мусить бути визнана щонайменше неестетичною і не на місці. Заповіднення зїзд мусить викликати належний відрив: релігійство не сміє посягати по загальній святості народу, як оце воно робить після Народного Дому, адруге з Талергофом, а відповідна пропаганда на місцях мусить виказати львівським „рускам“, що в агітації такими засобами вони перерахувалися. Нема „рускаво“ Талергофу — як засобу агітації, є Талергоф — боляча історична рана українського народу. Цю правду мусять москвофіли хоч-не-хоч прийняти до відома. ак.

Небезпека пакту 4-ьох.

ЛЬОНДОН, 15. 7. ПАТ. „Дейлі Геральд“, обговорюючи у передовиці підписання пакту 4-ьох, що має відбутися сьогодні, стверджує, що той пакт став джерелом неспокою в Європі. Він викликає підозріння, що Англія намагається ослабити авторитет Союзу Народів та заступити його змогою великодержав. Він викликає теж побоювання, що Англія й Італія підсилюють радоголітерівський уряд коштом концесій, яких дожидають з боку східно-європейських держав. Нова серія пактів про неагресію забезпечила, на думку часопису, східно-європейський фронт перед тією можливістю.

Кінець т. зв. автономії Радянської України.

Новий адміністративний поділ Радянської України.

На внесок політбюро Р. К. П. президія центрального виконавчого комітету розглядає в Москві проект нового адміністративного поділу Радянської України. Згідно з проектом територія Радянської України буде поділена на дві частини, саме на промислово-морську, яка обійматиме Донецький басейн і південні землі України з промислою Одесою та харківською, в

склад якої ввійде решта частина краю. Москва переводить новий адміністративний поділ України з тією метою, щоб дотеперішні купецькі компетенції харківського уряду передати якимсь органам нових адміністративних одиниць. Такто скінчилась т. з. а. незалежність Радянської України

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ВЧІМСЯ ШТУКИ ПРОДАВАТИ!

Польща хоче підготувати великий кадр добрих купців. Ця тенденція проявляється в проєкті реформи торговельного шкільництва, де акцентуватимуться у майбутності міцніша науку практичних предметів, між ними штуку продавання. Всім нам ясно, що тепер, коли не тільки зростає розуміння ваги нашої господарської еманіпації, але теж об'єктивні обставини змушують нас розбудовувати рідний промисел і торговлю, нам треба мати якнайбільше людей, що в тих ділянках визнавалися би без закиду. Маємо Торг. Школу у Львові, зате бракує відповідної літератури. І треба з радістю привітати книжку п. І. Стернюка п. н. „Практичні вказівки для продавців“. Це данина духові часу, чергове етапне наше національне розвою, це спроби потрібна книжка. Слушно говорить автор у передмові: продавцем-купцем не кожний може стати сьогодні. Штука продавання не така проста! Вона вимагає відповідної підготовки. Ми не маємо тут місця ширше зайнятися обговоренням тексту. Зазначимо, що книжка добра, приємно написана, а 27 слайдів при її кінці з успіхом дозволить думки тексту. Найдішніше у книжці те, що автор не використовує бездумно чужих джерел, але спирається на свою довголітню практику і досвід тристороннього „штуку продавання“ до наших обставин, до нашого торговельного життя, що у великій мірі проглядається у кооперативних формах.

Польська хроніка.

ДОЛЯРОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПРИ СЬОГОДНІШНІЙ РЕДУКЦІЇ ВАРТОСТІ ДОЛЯРА.

У правничому журналі „Нова Палестра“ (за червень ц. р.) розглядає адв. д-р М. Ріхтер болісну в нас питання доларових зобов'язань з юридичного боку і доходить до таких висновків:

1) Дол. зобов'язання, з якого титулу вони не були, треба вважати грошовими зобов'язаннями;

2) Якщо не застережено ефективною заплатою, довжник має вибір між ефективною заплатою і заплатою в золотих, а саме:

а) при зобов'язаннях дво- чи односторонньо торговельних (арт. 277 торг. зак.) і вексельних по курсі дня платності;

б) при інших зобов'язаннях по курсі поперед. дня, при чому під курсом розуміється курс „жадають“, себто вищий курс, бо віритель є безвісним продавцем валюти.

3) Якщо застережена ефективна оплата, то мусить вона відбутись в еф. доларах.

4) Невексельні і неторговельні позики, зятігнені в золотих, а платити в еф. доларах, можна сплачувати згідно з волею довжника ефективно або в золотих по курсі як 2 б. (пар. 987 ц. з.).

5) Усі договори щодо підвишки понад вище згадану міру, заключені при оплаті чи пролонгації зобов'язань доларових, у якій би то не було формі, в д-м би то не було титулом чи покривкою — є неважні (пресп. Преа. Р. П. з 29. 6. 1924. поз. 574 денника зак. Р. П. і слід., есент. пар. 579 цив. зак. і арт. 268 карн. кодексу).

6) Звороту тих підвишок можна домогатися як у випадку оплати в примусовому положенні, так у випадку добровільної оплати (пар. 1431 цив. зак., арт. з чар. 1432 цив. зак.).

Своєрідний характер має зобов'язання на „долари в золоті“. І тут д-р Ріхтер дає теж цінні застереження. „Долар в золоті“ є це своєрідний спосіб одностороннього забезпечення претензії. Воно не дає можливості „жарту“, якщо не було взаємного свідчення вірності у формі: напр. опусту від ціни чи відсотків. Зате там, де було вираження зобов'язання заплати „в зол. доларових монетах“, там його треба виконати ефективно. Висновок: неексаль-

ГЛІБ ДУРБАК

ем. Радник Дирекції Скарбу
упокоївся прийнявши Найсв. Тайни
дня 14. ц. м.

Похорони відбудуться дня 16. ц. м. в год. 4. з крести ОО. Бернардинів на Янівський цвинтар. В. Й. і

і неторговельні позики, виплачені в іншій валюті ніж золоті доларові монети (пар. 987 ц. з.).

Клявуля „долар в золоті“ вже безумовно обі сторони при забезпеченнях різного роду і то як при виплаті премії, так і виплаті аскураційної суми.

ПОЛЬЩА НЕ ХОЧЕ ІНФЛЯЦІЇ.

Теперішня ситуація валютної справи дуже складна і неясна. Дві провідні валюти — фунт і долар — дають за дешевизну, з держав, що тримаються золотого паритету, золото втікає, — поважно загрожено валюті Голландії і Швейцарії. Відомий потенціал Детердінг натискає на інфляцію фльорена, у Франції теж появляються голоси песимістів дотично дальшої твердості фр. франка. Польща наразі переживає вітку ізза депресії долара, цієї другої її валюти. Золотий наразі мішний. Останнє інтерв'ю мін. скарбу Завадського, опубліковане „Курером Поранним“, вказує, що урядові кола не думають про інфляцію. „Інфляція — читаємо там — принесла би в наслідок міцнею опадання й ослаблення капіталізації, що є підставою добробуту. Ті небезпеки і ризика — можливість спричинення хаосу — більш ніж ймовірні користі“. Очевидно до всяких офіційних емісій треба підходити з резервом. Рузвельт, коли ждав від своїх громадян видати золота, теж запевнявав, що інфляції не буде.

Світова хроніка.

В КРАЇНІ ГОСПОДАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. — АМЕРИКА ТЕРЕНОМ ВЕЛИКИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ.

Цікаве: в той час, коли Гітлер перестерігає перед нагальними господарськими експериментами, противиться революції в економіці, заявляючи, що треба йти крок за кроком і не вишити основ національної екзистенції, рівночасно по той бік океану, в Новому Світі йде справжня революція. Внутрішні господарські проблеми видвинула Рузвельт тепер на перше місце і полагоджує їх по диктаторськи. Він вистріває в кожну клітку госп. організму і підпорядковує все своїй волі, до речі інспірований його оточенням. Закон про відбудову промислу робить президента згад. його головного дорадника Б. М. Баруха фактичним диктатором на промисловому фронті. Посередним органом є центральні організації поодиноких бранж, що регулюватимуть цілу працю підприємств. Випрацьований ними організаційний кодекс діяльності мусить затвердити президент. Та разом із тим ситуація в Америці замотується. Спекуляція тріумфує і на її всесильність усі закони за короткі. Весь світ сідить з зацікавленням за великою перебудовою господарства З. А. П. Америки і в її оцінці думки діляться. Є такі, що просто називають діяльність Рузвельта нечуваною авантюрою, мало що не такою, як більшовизм і ворожать катастрофальне задомання підлого господарського життя Америки.

ПЕРИПЕТИ З ДОЛЯРОМ.

У публіцистичній приймалась фраза „доларова гойданка“. І справді безупинні зміни курсу ам. валюти оправдують цю фразу. На днях долар підскочив на всіх біржах світа. Він став тепер спекулятивним товаром, так що всякі прогнози є недоцільні. Навібільші фінансисти не мають ніякої виробленої думки і висказуються дуже обережно. Вважають, що курс у Польщі кружлятиме біля 6 золотих. Очевидно, що хвиляві відхилення можуть бути значні, бо в цьому напрямі працюють „чорні біржі“.

В. Н-вич.

Отвертий лист

до Редакції часопису „Наш Клич“ у Львові.

„Не дамося нікому спровокувати на т. зв. судову дорогу, навіть підлою інсинуацією і брехнею“ — так кінчиться відповідь Редакції „Нашого Клича“ (в 16. ч. з 9. липня 1933 п. н. „Плід інтриги“), яку візвали були підберезецькі установи на громадянський суд.

Ми, підписані Виділи Установ Підберезецької, признаємо ширю, що неналежимо до людей, які люблять боротьбу і не бояться найстрашнішої зброї, але безсилі ми проти людської несовісності, бо проти несовісних людей нема ніякої зброї. Тому більше до боротьби з такими людьми ставати не будемо. За те хочемо ще відповісти Шановній Редакції „Нашого Клича“ на кілька П замітів, які були поміщені п. н. „Плід інтриги“. „Не можемо не відповісти розборокучій наївності Підберезецьких Виділівих“ пише „Н. К.“ Так, панове редактори! Ми були розборокує наївні, коли думали, що Редакція „Нашого Клича“ дійсно залежить на правдивих інформаціях, якраз тому визнавали Вас ствердити правду і більш нічого. Тепер після статті п. н. „Плід інтриги“, бачимо, що тут ходить зомка про щось інше і відповідаємо: Ми ще не є настільки розборокує наївні, щоб повірити, що „Наш Клич“ тільки тому не хоче ствердити правди, що його викликають некомпетентні чинники. Тепер ми тої думки, що Шановні Редактори „Нашого Клича“ просто бояться прийти і вглянути ближче у справу, бо стаючи на громадянський суд, треба мати чисту совість і відкрите обличчя чого в тім випадку Вам боює. „Скажіть, будь ласка, хто так зручно змив Вас солідарно, пише „Н. К.“ Причиною в першій мірі була Ваша писанина, а дальше звеличав нас всіх відповідальність за долю села, відповідальність за розвиток кожного товариства, ми репрезентуємо, та за моральний й етичний рівень тих всіх війн, які будуть вести різні партії на терені Підберезець. В обороні честі свого села і його провідників станемо завжди громадно і хто намагатиметься обезчестити наше село, той дістане від нас завжди належну відправу.

Врешті заявляємо Шановній Редакції „Н. Клича“, що ми не дуже перейнялися тим, що Ви легковажите собі наше домагання; не гнівайтесь, Шановні Редактори, що від нині ми злегка важливі собі й Вас і на дальше не бажаємо собі мати Вашого часопису в наших товариствах.

Підберізіці, дня 12. VII. 1933 р.

Т-во „Просвіта“:

Степан Кізь, голова. Михайло Керного, скар.

Рідна Школа:

Іван Лемішка, голова. Цар Кость, секретар.

Кооп. „Єдність“:

Іван Конюх, містголова. Іван Лемішка,

Кред. кооп. „Добробут“:

Василь Влох. Михайло Керного.

Т-во „Луг“:

Михайло Дзюбик, скар. Степан Кізь, голова.

„Сільський Господар“:

Петро Балтро, голова. Григорій Москва, скар.

„Союз Українок“:

Теофіла Осташевська, голова. Анна Костюк,

за секретарку.

3 організаційного руху.

Повітові наради УНДО в Теребовлі.

Повітовий Народний Комітет УНДО в Теребовлі скликав на вівторок 4. липня ц. р. наради представників громад теребовельського повіту для обговорення політичних і організаційних справ. Наради отворив голова Пов. Нар. Комітету адвокат д-р Антін Запальний, поклавши до проведу в нарадах о. крил. Степан Мохнацького з Теребовлі. У нарадах була наступлена більшість громадян Теребовельщини, головню місцевими селянами; крім них були кількох священників та кількох місцевих інтелегентів і гурток студентської молоді.

Політичний реферат про наше сучасне положення в Польщі та поза її кордонами у зв'язі зі світовим політичним положенням і світовим господарською скрутою виголосив посол М. Степан Баран. У другій частині свого реферату пос. д-р Степан Баран торкнувся і наших внутрішніх політичних і партійних відносин, вказуючи передовсім на потребу організації молоді яка часто підпадає з великою шкодою для її і особисто для себе під впливи посторонніх невідповідальних чинників і терпить часто деякої потреби і без найменшої користі для загальної національної справи. Треба, щоб молодь не йшла в підземелля і щоб не попала нараз у руки комуни, але вчилася національній карності і почуття відповідальности передовсім у рядах руханково-спортивних товариств, з яких на селі належить у першу чергу Лиг. Р.

Перед пленумом льондонської конференції дня 27. ц. м.

Наради комісій на мертвій точці.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Чотири головні заморські експортери, яких представники відбули окреме засідання з представниками Радсоюзу для устійнення продукції і збуту пшениці на європейському ринку, запропонували СРСР контингент 25 мід. бушлів щорічно. Представники Радсоюзу прийняли цю пропозицію з іронією, покликаючись на свою статистику. Наради не дали конкретних вислідів. У дальшій черзі перегоаврів делегати придунайських держав обстоювали своє домагання контингенту у висоті 53—57 мід. бушлів, тоді, як заморські продуценти доказували, що вони повинні експортувати найбільш 45 мід. бушлів. Представники придунайських держав знизили своє домагання до 50 мід. бушлів, але і цю пропозицію відкинуто. Так і ця нарада не дала вислідів.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Наради комісії для справ срібла застрягли теж на мертвій точці, бо не устійнено, скільки чистого срібла має бути в срібних грошах. Чергове засідання комісії відбудеться 17. ц. м.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Головний фінансовий експерт делегації З. А. Цеожав на льондонській

конференцію Варбург вирішив виїхати до Нью-Йорку, мотивуючись пильними особистими справами. Це його рішення викликало серед делегатів здивування, бо з виїздом Варбурга американська делегація залишилася без ніякого фінансового авторитету. Вдійсності Варбург виїздить знеохочений нерішучою постановою американської делегації.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З приводу загального невдоволення з праці конференції, якої наради й переговори застрягли на мертвій точці, нотують у близьких до конференції колах щораз міцнішу охоту перервати конференцію взагалі. У слід за тим пленум конференції доручить її президії вирішити, коли слідуючий раз малиб її скликати.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Президія конференції задумує скликати засідання пленуму конференції на 27. ц. м. Засідання підсумувало б досьогоднішню працю й ухвалило б відложити конференцію до осені.

Ширіть наш часопис!

ферат про діяльність Української Парл. Репрезентації та про потребу політичної організації в рядах УНДО і поширення преси, передовсім „Свободи“ — виголосив посол Олекс Яворський і він відповідав тим, що забирали голос у дискусії, зокрема представникам молоді. На внесок о. Платона Карпінського з Острівця ухвалено одностайно довіря для Української Парл. Репрезентації і проводові УНДО і закінчено наради відспіванням національного гімну.

ПАКТ 4-ох ПІДПИСАНО

РИМ, 15. 7. ПАТ. Нині вполудне у Венеційській палаті підписано пакт 4-ох держав.

ДВА ЧЕРГОВІ ЛЕТИ ПОНАД ОКЕАН.

НЮ-Йорк, 15. 7. ПАТ. З летунського майтану в Нью-Йорку вилетів нині в год. 10.11 передпол. летун Віліям Пост до Європи з метою облетіти кругом світ та устійнити новий світовий рекорд. Згаданий летун два роки тому облетів земну кулю в рекордний час 8 днів 15 годин і 51 хвилини з летуном Гатті. Нині вибрався сам у далеку дорогу.

НЮ-Йорк, 15. 7. ПАТ. Два литовські летуни Даріус і Гірнас вилетіли нині на літаку „Літаника“ з Америки до Ковна і цю дорогу задумують перелетіти без осідання.

З ЛЬОТЕРІЙНОГО ПОЛЯ.

Довідуємося, що не тільки V класа теперішньої лотерії, але також речинець розигри чергової 28 лотерії помітно скорочено.

Грачам спішно до виграної — їх бажанням іде Дирекція лотерії назустріч.

Як нас повідомляють, вже найближчого тижня будуть оголошені подробиці нового зрештеного пляну гри 28-ої лотерії. Саме тепер кінчиться друк нового пляну, над яким працювали від нового року до кінця травня.

З огляду на голоси зпоміж гравців, що дивним видається їм преміювання лосьів, які вже раз виграла, Генеральна Дирекція державної лотерії рішила скасувати введену систему у 26-й і 27-й лотерії. Лосьи, які знов виграють, будуть преміювані за винятком головної виграної останньої класи. Зате буде розширена система введення в 27-й лотерії щодо виграних потішення, для лосьів, які при тягненні програли.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичним заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС. 1—3

— Іспит зрілості в держ. гімн. з укр. м. н. в Перемишлі в літній речинці 1932/33 р. зложили: Будзинівський Константин, Гречило Богдан, Гринишин Богдан, Гурко Євген, Карпак Володимир, Каспрік Антін, Курницький Іван, Кузьмичевський Мирон, Мишинський Мирослав, Пасіка Іван, Паславський Іван, Роман Микола, Сабат Орест, Салук Михайло, Войтович Михайло, Плювак Павло, Балух Мирослав, Башук Петро, Дзюбинський Тадей, Гут Володимир, Гарабач Євген, Горбачевський Іван, Гринишин Константин, Гура Ігор, Кариван Льонгін, Кушнір Микола, Менцінський Мирослав, Мусянович Володимир, Орєнчук Володимир, Сембратович Микола, Шпінда Іван.

— У приватній жіночій гімназії „Українського Інституту для дівчат“ у Перемишлі відбувся іспит зрілості під предсідництвом дир. Ів. Бабія в літньому речинці у днях від 27. VI. до 1. VII. ц. р. Свідомство зрілості дістали такі абітурієнтки: Бассараб Любов, Боднар Ірина, Бродович Євстахія, Бурдло Іванна, Височанська Ярослава, Винишська Мирослава, Гидик Євгенія, Грабець Марія, Дідух Ольга, Цибко Марія, Долошицька Наталія, Дута Марія, Жук Євгенія, Іваньо Наталія, Карван Ємілія, Карпінська Марія, Кашубинська Ірина, Ковалик Марія, Комісевич Ярослава, Козій Іванна, Копач Марцеля, Коритко Олена, Левицька Марія, Левандовська Мирослава, Маковецька Марія, Михно Марія, Ніцонія Любомира, Нишота Наталія, Осідач Надія, Ошудяк Ірина, Попадюк Марія, Слоновська Любов, Смотров Ірина, Стасів Любов, Стрилер Ореста, Тимошук Дарія, Футрик Стефанія, Чорник Пелагія, Шелех Ольга, Шматера Ольга, Якубів Станіслава, Яржа Наталія.

— Процес за шпигунство у Львові. Львівський трибунал перевів мин. четверга розправу при закритих дверях проти Петра Омеляна з Волині Комарової сокальського пов., обвинуваченого у шпигунстві і присудив його на 5 літ. Борошняк з-д В. Станіславський.

— Хто виграв на лотерії? В 3-м дні тягнення 3-тої класи 27 польської державної лотерії виграні впали на такі числа лосьів: 10.000 зол. на ч. 7477; 5.000 зол. на ч. 23213; 2.000 зол. на ч. 102058; 1.14526, 1.15798; 1.000 зол. на ч. 92130, 94058; 500 зол. на ч. 7928, 14726, 35371, 39277, 61711, 7158, 73913, 76132, 99233, 90904, 101271, 103420, 147290; 400 зол. на ч. 5163, 6424, 18156, 68416, 68702, 72057, 77750, 79158, 87392, 87779, 99749, 112720, 117910, 119469, 119532, 119914, 124422, 124169, 128472, 140619, 146394; 300 зол. на ч. 23271, 33100, 43374, 67146, 72123, 120353, 122147, 122855, 123307, 125457, 130101, 134356, 147186, 152421.

— Чи це трупи? Як відомо, останні повені забрали кілька людських жертв, але скільки — цього досі не стверджено. Попадали теж не відомо куди люди і шойно тепер деякі трагедії виявляються: Біля Синевідська Вижнього викинув Стрий на беріг трупа близько 40-літнього чоловіка в сіраку і білих штанах, що має розбитий череп; в Розбірчу ця сама ріка викинула трупа якоїсь невідомої 10-літньої дівчинки в міській одязі, врешті в Довгій б. Підбужа вийшли на березі Стрия невідомого втопленого хлопця. Чи виясниться хто це — невідомо.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

— Обережно з ондуляцією! Як кожна сучасна жінка, так і служниця Маєвська зі Львова хотіла придати собі чару і пішла до фризьєрні Аньоловичів при вул. Кручій заондулювати собі волосся. Заплатила за роботу над своїми кучерами 8 зол. і вернулася щасливо до хати, але пів години пізніше крикнула нагло: „вогонь“, вхопилася за голову і впала непритомна на землю. Приявні при цьому вгасили справжню пожежу на голові панни Маєвської, але з попеченою головою мусіла вона податися до лікарні. Там устійняли, що стрижіть забув змити кінсьє з голови панни Маєвської і він загорівся. Кілька днів тому вона вийшла після 6-тижневого лікування зі шпиталю і пана майстра згаданої фризьєрні подала до суду, домагаючись відшкодування.

— Галицька хроніка. В Ціневій б. Коломиї похворів хворий на розстріл нервів 54-літній Микола Брустуряк. — Микола Клишко з Ланчина пов. Надвірна лигує був доганяти в лісі невідомих трьох типів, що тікали з мішками, один з тих стрілів і куля прошила Клишкови наскрізь груди. Півживого перевезли його до лікарні.

— І там гранати. В с. Ставчанах на Буковині найшов 46-літній селянин Тодір Паламарик Василів на полі гранату, що залишилася там забути ще з часів світової війни і почав її розбирати. Стрільно вибухло Василю в руках і рознесло його на шматки. Малий синок селянина виртувався від смерті тільки тим, що втік, як батько почав розбирати гранату. Василів був свідомим українцем і його смерть викликала в околиці щирі жалі.

— Всеславянський Співацький Союз. У Празі відбулися 1. ц. м. перші установчі заг. збори подуманої на широкі розміри установи, що має назву Всеславянський Співацький Союз. До управи Союзу, яку вибрано на 2 роки, ввійшов головою д-р Л. Ержавка, секретарем д-р Матюша. В заг. зборах брали участь представники різних славянських народів, м. і чехи, словаки, поляки, югославни, теж емігранти-українці, від яких до управи увійшов проф. Д. Антонович. Статут Союзу подуманий так, що кожна нова управа буде складатися з представників іншого народу, отже й українці виберуть колись зпоміж себе цілий виділ.

— Українка у чеській пресі. В останньому числі місячника „Соціологічне Ревю“, який видає Масарикове Соціологічне Т-во, знаходимо статтю М. Шапонала „Сучасна українська думка та праця“, в якій автор обговорює навчання соціології у школах СРСР та переглядає працю у соціологічній ділянці в Галичині, та статтю Н. Григоріва „Функції держави“. — Черговий (5—6) зшиток „Словенського Пршегледу“ має вістки про українське життя, м. і некролог Хвильового й о. Стефановича, рец. доц. О. І. Бочковського на книжку Борщака про Григора Орянка, крім цього велику статтю інж. Миколи Кушніренка: „Соціально-господарський образ карпатського села“.

— Всюди те саме. З Черновців повідомляють, що стан освіти на Буковині страшний. В Чернівцях не вчать по українськи ні в одній школі. В більшості народних шкіл на Буковині нема української мови як предмету. Румунську мову і писмо ученики наврядко вивчають. Непис-

менність росте. Т-во „Українська Школа“ зараджувало як могло цьому стану, влаштовуючи в різних українських селах Буковини курси для неписьмених підчас вакацій. Цього року, і те скінчилося: Міністерство освіти в Букарешті заборонило Т-ву „Українська Школа“ і ці невинні курси.

— Ювілей чеської письменниці — прихильниці України. Чеська преса мин. тижня присвятила багато місця своїй письменниці Ружені Єсінській, що скінчила тепер 70 літ. Єсінська відома в Чехословаччині як поетка, новелістка, і як авторка кількох драм („Естера“, „Девята лука“ й ін.), що досі не сходять з репертуару чеських театрів. Українцям відома Єсінська, як велика прихильниця української літератури, що м. і. переклала до „Сборніка світової поезії“, виданого накладом Чеської Академії Наук, Літератури й Мистецтва в 1900 р. н. і знаку творів Т. Шевченка. Сила, як голуб письменниці цікавиться й досі українською літературою.

— Ріжні вістки. Американський сенат радить над проектом закону, чи не ввести кари смерті для тих, що поривають людей для шаптанжу та грабунку. — У північно-західній Туреччині, головню в околицях Смирни, сильний землетрус знищив багато домів; є вбиті та ранені. — Два італійські студенти разом з провідником вертаючись з прогулянки на Маттергорну впали з льодовика і згинули. — В індійському місті Кольпагур відомок скелі із невеликих каміноломів убив професора Рао Сатіба підчас викладу; у каміноломах підривали скелі динамітом. — У Мадриді відкрили пам'ятник славному маляреві Гої. — До Екватору прибув німецький хемік Герман Гут, який вийшов ще в 1924 р. на досліді у пралі і 5 літ побув у примусовій неволі в Індії. — Ескадра ген. Бальбо прибула щасливо до Монреалу. — Над Сальватором появився був літак зі свастикою і розкинув летючки з підписами націонал-соціалістичних послів, вигнаних з Австрії. — В Лондоні почнуться 19. ц. м. наради нафтового конгресу. — В Парижі почався 30. конгрес французької соціалістичної партії. — У Вільгельмгафен присудили жиди Бонема на 4 міс. п'язниці за поширювання вісток про гітлерівські злочини. — Біля Познаня розбився польський літак. Двох летунів згинуло.

— Історія фірми Моссе. Берлінське підприємство Рудольфа Моссе, що проголосило банкрутство, має свою довгу історію. Рідня Моссе, що дійшла до величезного багатства походять із галицької жидівської рідні. 21-літній Рудольф Моссе, син лікаря з Горлиць, уроджений там у 1843 р., вийшов до Німеччини шукати посади. Почав він від праці у лаяпцісському деннику „Дер Телеграф“; там дістається він до відділу оголошень. У 24-ім р. життя заснував у Берліні перше німецьке бюро реклами, яке хутко стає великим часописним концерном. Після кількох літ праці стає він власником найповажнішого німецького денника „Берлінер Тагеблят“ і притягає до нього чимало інших денників, тижневиків і журналів. Це була одна із найбільших рекламних організацій в Європі. Коли прийшов до влади Гітлер, Моссе пішов на уступки. „Берлінер Тагеблят“ став урядовим органом і втратив найважливіших своїх співробітників; жиди, що підтримували часопис, головню в його частині оголошень, покинули його, число передплатників зменшило з кожним днем. Тепер після банкрутства Моссе може починати все наново в якійсь іншій ділянці.

— По центові за одну блошницю. У Брукліні призначили три дні на боротьбу з блошицями та тарганами (швабами). Фірма хеміка Еліота робить експерименти з винаходом ліку для вбивання цих на сікомих і тому потребує їх 30.000 штук. Але, що нелегко дістати наразі таку кількість, помістила в часописах оголошення, що платять по центі за штуку, коли хто принесе живі насікомі. Якесь хлопці принесли 3.000 і заробили 30 дол. Один хлопець приніс 5.000 і сказав, що в ньому є 840 блошиць. Хемік подивився і оком знавця обчислив, що там лише 800 штук і заплатив йому 8 дол. Хлопець приніс, кажучи, що і так не знав, що має зрозуміти з блошицями, які разом з молодшою сестрою ловив два дні й дві ночі, бо вони не давали їм спати.

— Союз Студентів-емігрантів. Львів. вул. Шайнохи 1. повідомляє: Товариші, що задумують виїхати на вищі школи закордоном, повинні вже від тепер старатися, щоб їх прийняли на чужині університети. Секретаріат Союзу на чужині університетів, зв'язаний з випологоджує всі формальності, зв'язані з візовими, паспортними, залізничними поїздками і т. д. Інформації дає Секретаріат Союзу щодня від 9—1 і від 4—7.

— Два і пів мільона студентів на світі. Найбільше студентів на світі має Америка: їх 4

971.590, при чому вчать вони на 1.078 виділах університетів, колегій та вищих фахових шкіл. Друге місце кількістю студентів має Радянщина, у якій за офіційними відомостями, студіює на вищих школах 423.600 студентів. Третє місце має Німеччина — 138.000, четверте Франція — 78.000, а п'яте Польща, у якій нараховують 48.000 студентів.

— **Смерть відомого гошпаплера.** У Будапешті вмер на днях відомий обманець і „гошпаплер“ Гнат Штрасноф, якого називали „магичським капітаном з Кепеніку“ М. і. кілька разів літ тому Штрасноф перебрався був у банський однострій сотника гусарів і проти волі служби вліз до палати й до самої робітні князя примаса Васарі. Там заявив, що він князь Естергазі, має гоноровий довг 30.000 корон і якщо князь його не порятує, стрілять собі в лоб. На підтвердження своїх слів витягнув обманець револьвер і Васарі справді дав йому багаті гроші, щоб опісля довідатись, як сердечно його „набрали“. Усі свої „подвиги“, що інтригували у свій всю Європу, описав Штрасноф окремою книжкою; в останньому часі жив жебраючи і вмер у нужді.

Дописи.

СТАНІСЛАВІВ.

Загальні Збори Окружного Союзу Українських Кооперативів. Дня 28. червня ц. р. відбулися Загальні Збори Окружного Союзу Українських Кооперативів в Станіславові, що викликали велике зацікавлення так у повіті, як і в самому місті. Джерелом зацікавлення була в першу чергу охота довідатись, які висліді праці нової надзірної ради та дирекції, що почали її в дуже тяжкому для Союзу часі, тоді, коли він внаслідок необережної господарки давніх управ станув майже над берегом пропасти. І треба з великим задоволенням ствердити, що провіда Союзу знаходиться в добрих руках, коли в часі

загальної господарської кризи та після таких міцних потрясень, які пережив Союз, дирекція пропонує загальним зборам активний бізнес за діловий рік 1932 з білясовою надвишкою 1.108.86 зол. Загальне задоволення з існуючого стану оформилося в численні голоси признання та подяки під адресою голови надзірної ради, радн. інж. Володимира Дутки та начальника директори інж. Ілька Семичука, яким Союз завдячує свій теперішній стан. Щоби дозволити ширший загальний вплив Союзу — подамо деякі цифри, що ілюструють його працю в 1932 році. Діяльність Окружного Союзу Кооперативів у Станіславові охоплює порти: Станіславів (без судового повіту Галич), Навірна, Товмач і 4 громади Бучаччини — разом 163 сілські і 11 міських громад, в яких без міста Станіславова є 262.958 українців, 29.561 поляків, 24.892 жидів і 2.581 інших. Активних кооперативів у цілій країні 167. Кооперативна діяльність загальної закупівлі збуту всьох торговельних діяльність в 106 громадах і в 137 крамницях. Відсоток скооперованія громад 60,35 проц. Усіх членів мав Союз 115. Своєї торговельної агенції від Союзу у станіславівській центральній і 5 складницях. Загальний торг Союзу — 683.088.88 зол., дохід з торгів товарами 34.021.09, (5,17 проц. торгу). Адміністративні видатки в усіх відділах 40.707.14 зол. (5,96 проц.). Недобір адміністративних коштів в привласненні до торгів виносив проте 0,77 проц. торгів товарами. Крім доходу з товарів доходять сюди ще дохід на продажах, відсотках і ссантах — 12.313,61 зол., тим покрити втрату нечистої магазину, недобір адміністративних видатків в порівнянні з доходом з товарних торгів, амортизацію, а сальдо у квоті 1.108.86 зол. залишилося як білясова надвишка. Оборотові фонди Союзу винесли під кінець ділового року на власний майні — 122.130.89 зол., на чужім майні — 86.339.55 зол., разом 208.470.44 зол. Про розміщення власних і чужих капіталів треба ствердити, що Союз розділював їх за засадами ліквідності підприємства, завдяки чому міг виявлятися у звітному році вчас 31 своїх зобов'язань. Все такі відчувалось брак плинного капіталу, бо всі власні капітали Союзу унерухомені в боргах, збокаціях, рухомостях та нерухомостях. Ця обставина здержує

безперечно належний розвиток Союзу і має деякий вплив на калькуляцію. Торговельна діяльність Союзу мала на го: гадатерійного та організації збуту ділової діяльності. Іншим зорганізовано експорт кець. Від 1. серпня 1932 до 31. XII. 1932 р. перероблено і вивезено до Англії, Італії 1786 скринь на суму 209.660.42 зол. Крім того, початковано збут збіжжя та фасолі, яких продано в загоні на 18.106 зол. і заведено окремий відділ торгів якого продано 36 вагонів. З черги Союз, виконуючи бути ухвалу 7 кооперативного конгресу в напрямі будови кооперативного промислу, заснував фабрику пасти до обути, яку внаслідок натиску і розбавлення погляду на цю справу Центросоюзу і РСУК — зліквідувати. Справа ліквідації фабрики пасти надала несподівано живу дискусію, а навіть голоси обрання. Хоча надзирна рада й дирекція виснажили справу делегати сілських кооперативів заявили гостро проти, що на їх думку обов'язані беззаперечно обстоювати розбудову кооперативного промислу й у випадку дискусії ухвалено одноголосно постанову, а в якій чено Союзом! знову приступити до організації фабрики. Для доповнення картини треба додати, що за рік кооперативних анкет, зорганізував 5 нових кооперативів, ревіз і кооперативний курс та 7 кооперативних сел. В цілому районі було в 1932 році на 34.577 господарств — 14.595 членів, тобто скооперування села досягло 41 проц., торг на 1 господарство — 42,42 проц. В усіх кооперативах округи торг виносив у 1932 році — 1.671,30 зол., що в порівнянні з торгами попереднього року — 4,85 проц. обнижжя. Цікаві теж цифри, що відносять до кооперативної вірності кооператива. Отже загальна в усіх кооперативах округи закуплено товарів на 1.486.014 зол., з цього в Окружному Союзі на 587.000 зол.; кооперативна вірність осягла шоймо 39,5 проц. Загальною відносно починаючи Союз на всіх ділянках діяльної руку, що дає гарантію повільного, але певного розвитку. Хід нарад загальних зборів поважний і важливий. Ухвалено низку постанов, що мають на меті ліквідацію боргів та скріплення кооперативної карності

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський Театр.

Театр нечиний з причини фєрії.

Театр Ріжордностей.

Неділя, 16. липня год. 8. веч. „Муранік“. Труппа Редутти від дир. „Остерав“.

Кіна.

АДРІЯ: „Торговці живим товаром“.

АПОЛЬО: „Розкішна еригола“.

АТЛАНТИК: „Кік“.

КАСПО: „Кривавий скілд“.

КОПЕРНИК: „Діагона з гір“ і „Піднебесні лідари“.

МАРУСЕНЬКА: „Діагона з гір“ і „Піднебесні лідари“.

МІРАЖ: „Серце на роздоріжжю“.

МУЗА: „Кожному вічно кохати“.

ПАЛЯС: „Сніг — цілунок — діагона“.

ПАН: „Распутін“ і „Вікторія та її гусар“.

ПАСАЖ: „Нічна пригода Альдіна“ та „Івонка“.

СТИЛЕВЕ: „В кожній пристані діагона“ і „Ревія“ Садовського.

ХИМЕРА: „Мушкетери в її житті“.

УТІХА: „Сатана задрощів“.

Закордонне радіо.

Неділя, 16. липня 1933.

Братислава (279,3) 20.05 Подружжя на пробу — оперетка; Мінськ (331,4) 12.30 Легка музика; 20.30 „Дон Паскаль“ — опера; Штрасбург (345,2) 18.30 Камеральна музика; Ляйпциг (389,6) 8.20, 17.00, 19.30 Концерт; Білгород (429,7) 20.30 Оперетка; Рим (441,2) 20.45 „Сентерельо“ — оперетка; Прага (485,6) 7.00 Концерт; Відень (516,1) 11.30 Симфонічний концерт; 20.00 „Останній вальс“ — оперетка; Рига (525) 19.30 Концерт; Харків (937,5) 5.00 Грамофон; 9.00, 15.00 Концерт; 18.20, 17.30 Трансмісія в театру.

Понеділок, 17. липня 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.05 Симфонічний концерт; Копенгаген (281,2) Музика Шопена; Мінськ (331,4) 17.10 Концерт; Штрасбург (345,2) 20.45 Симфонічний концерт; Ляйпциг (389,6) 21.25 Концерт; Букарешт (384,2) Легка музика; Сентенс (403,8) 19.50 „Півня з Серасю“ опера; Рим (441,2) 17.30 Концерт; Відень (516,1) 19.00 Кон-

церт; Будапешт (550,5) Камеральний концерт; Харків (937,5) 8.00 Грамофон; 14.00, 16.00, 19.00 Концерт; 18.30 Музичний конкурс; Давентрі (1554,4) 21.10 Камеральна музика; Париж (1724,1) 16.45 Камеральний концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 16. липня 1933.

12.10 Метеорологічний комунікат; 12.15, 13.15, 17.30, 21.00 Трансмісія з Варшави; 16.45 Трансмісія з Кракова; 18.10 Всичина; 21.10 „На веселій львівській хвилі“; 22.00 Сніг; 22.25 Спортові вісти; 22.40 Комунікати; 22.45 Грамофон.

Понеділок, 17. липня 1933.

7.05, 7.20, 7.25, 7.30, 7.52, 7.55 Ран. програма; 12.55 Полуденний денник; 14.55, 15.15, 18.35, 22.45 Грамофон; 15.10 Сільва рерум; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжжя біржа; 17.00, 18.15, 19.40, 20.00 Трансмісія з Варшави; 19.20 Всичина; 22.30 Спортові вісти; 22.40 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Український Хор Дм. Котка.

16. VII. — Городецька.

17. VII. — Залішки.

18. VII. — Таусте.

19. VII. — Чортків.

На „Рішну Школу“ аложив Вп. радник О. Бурчакський 25 зол. замість квітів на могилу незабутнього товариша Сися. За отсей даток щиро дякує Головна Управа.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До зв'язків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У суботу 15. липня вполудне філія Польського Банку у Львові устїняла курс долара на 6.12 зол. На біржі плаче-но за долара 6.24, а навіть 6.26 зол. Тенденція знижкова.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Циниринк.	ЗОЛОТИХ	
	від	до
Пшениця двірська	36-50	36-—
Пшениця збірна	33-50	34-—
Жито одноціле	22-—	22-25
Жито збірне	21-55	21-50
Ячмінь двір. одноцілий	19-—	19-50
Ячмінь на мліво	18-—	18-30
Овес галицький	9-75	10-25
Овес замоклий	13-50	14-—
Кукурудза краєва	22-50	23-—
Бараболла промисл.	2-50	3-—
Фасоля біла	20-—	22-—
Фасоля колірова	13-—	14-—
Фасоля краса (з мішк.)	17-—	18-—
Горох біл-Вікторія	24-—	26-—
Горох польовий	21-—	25-—
Бобик	10-50	11-—
Вика чорна	10-50	11-—
Вика сіра	9-—	9-50
Сіно солодке прасов.	6-50	7-50
Солома прасована	4-50	5-—
Гречка	16-25	16-75
Льон	38-—	40-—
Лубин синій	8-25	8-50
Ріпак озимий	40-—	42-—
Вісвіки житні	10-—	10-25
Вісвіки овсяніччі	10-50	10-75
Пшоно	37-—	38-—
Просо краєве	28-—	29-—
Макухи льняні	17-—	18-—
Конюшина черв. за.	70-—	72-—
Мак синій	180-—	190-—
Мак синій	160-—	170-—

100 кг. льоко Львів

	від	до
Пшениця двірська	37-—	37-50
Пшениця збірна	35-—	35-50
Жито одноціле	24-—	24-25
Жито збірне	23-25	23-75
Ячмінь на мліво	19-25	19-75
Овес збірний	13-75	14-25
Мука пшен. локусова	69-—	69-50
Мука пшен. 65 проц.	46-—	47-—
Мука житня тип уряд.	42-50	43-—
Вісвіки житні	10-25	10-50
Вісвіки овсяніччі	10-75	11-—
Крупя ячмінні грубіші	36-—	38-—
Пшоно ч. 1	41-—	43-—
Пенца ч. 10	36-—	38-—
Сіно солодке кр. пр.	7-50	8-50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам 15. 7.: масло 2.30 зол., молоко 12 сот., сметана 70 сот., яйця 2.40—2.60 зол. Тенденція на масло, молоко знижова на сметану сильна, на яйця знизилася.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

КІМНАТУ фронтову з особним входом відступлю. Дурбак, Чарницького 20.

ОКАЗІЯ! Каміниці комфорта, від від податків, ціна 65.000 зол., потрібні довгорочинцеві довг 35.000, за нетто 4.000 зол. — продаж оцінює „Целерітер“, Сикстуська 32. 41-3.

УЧЕНИКА на станцію прийм. — Острівська, Львів, Вірменська 3. Нар. 24. 60-1-4.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НАЙГАРНІШЕ ПОЛОЖЕНІ у Львові

ПАРЦЕЛІ обтяж. гіпот. дозвільна довгом, який хоча сплатити, продам по теперішнім курсі зол. 1 з одного долара (також у книжочках ІС і ГКО). В цей спосіб купець не платити сотика на курсі долара. Напр. зарплату вартості 900 зол. можна дістати з 100 ефект доларів. Зголошення ПЕКАР-СЬКА 50 УПРАВА ДОМУ. 81-1.

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи пропонує конкурс прохань на катехитів у школах народніх у Львові до 5. серпня 1933.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рупинського. — Ціна 3-— зол. з почт. пересилкою 4-— зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстів і 8 шпальт оголошень.

Ім'я одношпальтовий або його місце в рубриці оголошеня	зол.	Дрібні оголошення від слона:		Остання сторінка 1/1	зол.
		матримоніальні по	зол.		
1. одношпальтовий надісланий і некролог	0.15	купо, продаж, зняття і т. п.	0.15	1/2	200-
2. „в тексті і новинах“	0.40	шукаючи праці	0.10	1/4	110-
3. на першій сторінці	0.45	слова товстим друком подвійно.	0.05	1/8	60-
	0.55				

Текстові сторінки 50 проц. дорожче.